

Strafrecht tot ziens?

Het *Platform milieuhandhaving grote gemeenten (PMGG)* stelt op haar website dat het zonde is om nog energie te steken in de samenwerking tussen strafrecht en bestuursrecht. Die samenwerking mag als mislukt worden beschouwd. 'Laten we overwegen om bestuurs- en strafrecht los te koppelen en ieder zijn eigen weg te laten gaan. Bestuur gericht op oplossingen en vooruit denken. Strafrecht gericht op vervolging van achterblijvers en recidivisten', doorkruist PGGM de heersende beroepscode. Wat vinden gemeenten? Is de samenwerking echt zo beroerd?

'Eigen bepalingen'

Ferdi Hendriks, hoofd vergunningverlening en handhaving in Groningen: „Je moet er genuanceerd naar kijken. Het blijft belangrijk elkaar te kennen en elkaar te ondersteunen. In de praktijk zijn onze contacten met de regiopolitie en het OM goed, zeker als het om concrete zaken gaat. We hebben wel last van landelijke regels die over ons worden uitgestrooid. Zo vallen kernbepalingen niet altijd samen met onze lokale prioriteiten. En ze zijn veel te breed geformuleerd. Dat leidt tot lokale interpretatieverschillen, wat goed is – het respecteert de lokale problematiek – maar ook de eenheid niet ten goede komt. Groningen heeft daar een invulling aan gegeven met eigen bepalingen voor bedrijven en bodem. Onze handhavers bepalen op basis van hun expertise en de landelijke richtlijnen de urgentie van een tekortkoming die ze constateren en hanteren naar eigen keuze een twee- of driestappenstrategie om de overtreding ongedaan te maken.”

'Het gaat goed'

Richard Buitenhuis, teamleider Handhaving Milieu in Apeldoorn: „Van mij hoeft het niet uit elkaar getrokken. Er zijn duidelijke afspraken met politie en justitie over hoe we zaken oppakken. In principe zijn we tevreden met de taakverdeling. Niet alles is altijd koek en ei, maar we hebben er baat bij zoals het nu is. De meeste zaken handelen onze BOA's zelf af. Onlangs hebben we dat weer afgestemd met de parketsecretaris van het OM. Alleen als het gaat om eigen inrichtingen, als we capaciteitsgebrek hebben of als de zaak zeer specifieke kennis vereist die wij niet in huis hebben, pakt de politie het op.”

'Meer strafrecht'

Arnold Weerts, hoofd afdeling Handhaving van de gemeente Oss: „De samenwerking met de politie is vastgelegd in een provinciale handhavingsstrategie met flankerend beleid en loopt op zichzelf goed. Ik zou nog wel meer strafrecht toegepast willen zien. Bijvoorbeeld als er al aanschrij-

vingen de deur uit zijn en mensen gaan willens en wetens door met de overtreding.

Het bestuursrecht is altijd een lange weg en als bedrijven in bijvoorbeeld de bouw, de zaken dan alsnog in orde brengen, krijgen ze geen boete. En dat weten ze ook. Want het bestuursrecht stelt ze altijd in de gelegenheid zaken alsnog te herstellen. Wat mij betreft zou dat in samenwerking met de politie moeten gebeuren.

Wij hebben wel een discussie of we nog wel BOA's moeten opleiden. Het is de vraag of de investering daarin rendabel is.”

'Kernbepalingen'

Cas Lankveld van het Regionaal Milieubedrijf Brabant Noord-Oost: „Wij zijn een samenwerkingsverband dat integrale controles uitvoert voor de provincie en voor gemeenten. Zowel het flankerend beleid als de handhavingsstrategie lopen naar tevredenheid. Bij de eerste hercontrole na een overtreding wordt namens het bestuur een aanschrijving gedaan én kondigen we aan dat we bij het OM een verzoek doen om flankerend beleid. De tweede hercontrole is vervolgens altijd samen met de politie die ter plaatse proces-verbaal opmaakt. Wij vragen het bevoegd gezag dan om een dwangsom op te leggen of over te gaan tot het toepassen van bestuursdwang, hoewel dat laatste zeer zelden gebeurt. Daarnaast houdt onze hand-

havingsstrategie in dat er meteen contact wordt gelegd met het OM als een van de kernbepalingen die we voor de regio hebben vastgesteld wordt overtreden. Er moet dan natuurlijk wel iemand van het milieuteam van de politie beschikbaar zijn, maar tot nu toe is dat ook altijd gelukt. Dus wij willen geen scheiding der geesten.”

'Vergiftigde discussie'

Herbert Dekkers, chef handhaving en vergunningverlening van de Milieudienst IJmond:

„Na al die jaren van voortschrijdende inzichten is er één juist antwoord: de verhouding bestuursrecht-strafrecht blijft ambivalent, maar wordt wel beter. Probleem is dat de discussie steeds wordt vergiftigd door kwesties als de strafrechtelijke aansprakelijkheid van toezichthouders. Terwijl ook ambtenaren – als het goed is – gewoon hun werk doen en gedekt worden door het bestuur. Natuurlijk loopt niet alles precies zoals het moet. En iedereen heeft altijd te kampen met capaciteitstekort. Daarnaast zijn er mensen die denken dat je met strafrecht het milieu verbetert en aan de andere zijde van het firmament mensen die vinden dat het hoogstens een ultimatum remedium is als het bestuurlijk niet lukt. Daartussen moet je laveren. De succesformule is volgens mij: een vertrouwensband smeden, elkaar respecteren én vooral dingen gunnen.“

'Geen bijscholing'

Alfons Buijs, teamhoofd Milieutoezicht in Delft:

„Je praat onderling wat losser over de verhouding met het strafrecht, dan met de media. Eén praktijkvoorbeeld wil ik echter wel kwijt. Voor ons is geluid een prioriteit. We hebben te maken met een oude binnenstad, waar het gemeentebestuur ook gezelligheid wil. En waar dus horeca

thuishoort. Wij handhaven de geluidsvoorschriften en voeren daarom onder meer geluidsmetingen uit. Dat is een vak apart, net zoals het beoordelen van geluidsrapporten. En je hebt te maken met complexe regelgeving. Wij hebben zelf geen BOA's, dus voor de strafrechtelijke aanpak zijn we afhankelijk van de politie. Die kiest er echter niet voor om milieugagenten bij te scholen. Maar de officier van justitie die leest dat de geluidsbegrenzer in een café waar geluidsoverlast werd geconstateerd was afgeregeld door de gemeente, is al snel geneigd om te seponeren. Zeker als de advocaat van dat horecabedrijf meteen protesteert. Nou, ik kan wel tien manieren bedenken waarom dat geluid tóch de norm overschreed. Maar dat vergt dus enige specialisatie. Laat ik maar zeggen dat het parket zijn best doet. En wij maken intussen de bestuursrechtelijke handhaving sneller en efficiënter. De bedragen van dwangsommen zijn verhoogd en we hebben tegenwoordig direct contact met de burgemeester over overtredingen.”

'Twee afspraken'

Anneke van Leeuwen, regiohoofd van de Milieudienst Midden-Holland:

„Je leert elkaar kennen en daardoor is de samenwerking met de politie en justitie beter geworden. Wij hebben een handhavingsstrategie afgesproken met de politie in de regio en er zijn twee eenvoudige afspraken gemaakt: als er bij de tweede hercontrole toch tekortkomingen worden geconstateerd wordt het OM ingeschakeld. Bij horeca is dat al de eerste keer. Dan doet de politie haar strafrechtdeel en wij het onze. Ik weet niet hoe vaak de officier het dan ook overneemt, maar de politie gaat in ieder geval altijd in op onze verzoeken om ondersteuning. We leggen de verschillende procedures uit aan ondernemers. Die bellen ons ook regelmatig: 'Nou heb ik alles

in orde gemaakt, sturen jullie de politie nog op mijn dak. Ben ik een avond omzet kwijt'. Maar dat doen ze zelf. Moeten ze zich maar aan de afspraken houden. En we leggen het dan nog maar eens uit: het bestuursrecht is er om de overtreding te beëindigen, het strafrecht omdat u iets heeft gedaan wat niet mag. Daar moet u voor betalen. Dat moeten we vaak herhalen. Het naleefgedrag is inmiddels verbeterd, maar er blijven altijd wel dwangsommen geïnd worden.”

'Veel sepots'

Michiel Hustinx, hoofd bureau Industrie van de afdeling Milieu in Nijmegen:

„Deze moeizame relatie is een oud en bekend verhaal. Toch heb ik de indruk dat milieuhandhaving voor de politie nog steeds niet veel prioriteit heeft. Onze eigen BOA's worden zelden gevraagd proces verbaal op te maken. We zijn inmiddels terughoudend met hun opleidingen en laten de bevoegdheden soms ook verlopen. De processen-verbaal van onze BOA's leidden vaak tot sepots, terwijl de bedoeling toch is dat het strafzaken worden. De samenwerking met politie en OM is wel goed afgestemd in bijvoorbeeld de handhavingsestafette en bij gebiedsgerichte projecten. Ook als onze inspecteurs assistentie vragen omdat ze vermoeden dat een controle nogal heftig zal verlopen, zijn ze er zonder meer. Mijn voornaamste zorg zijn echter de ingewikkelde zaken, zoals illegale lozingen op het riool, waar veel technische expertise bij komt kijken. Daar is bestuursrechtelijk al moeilijk tegen op te treden, en strafrechtelijk begint men er soms niet aan. Daarom is het toch van belang dat we samen projecten doen en dat de politie en het OM hun deskundigheid op orde houden. Sommige parketten doen het ook gewoon beter dan andere.”